

25.1x31.69	1	6	עמוד	ממון	ידיעות אחרונות - ממון	26/10/2016	55647548-4
זה רזה ושות - משרד עורכי דין איילת שקד - שרת המשפטי - 39848							

להתגרש כידיים

חוק חדש אמור לעודד זוגות שעומדים לפרק את החבילה לעשות זאת בהסכמה וברוח טובה, במקום לנהל מאבקים מכוערים בבית המשפט • אז מה השינוי, איך זה מתנהל ומה החסרונות?

מאת ליטל דוברוביצקי

מהפכת הגירושין שנחשפה ב"ידיעות אחרונות" וקודמה על ידי שרת המשפטים, איילת שקד, נכנסה לתוקף: החל מה-17 ביולי האחרון, לפי החוק להסדרת הדיינות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה), המתגרשים מחויבים בלפחות פגישה אחת של "מידע וייעוץ" טרם המשך ההליכים.

המטרה היא לשקול ניהול ההליך בין בני הזוג במסגרת גישור בהסכמה או בדרכים אחרות. מצד שני, יש גם עורכי דין בתחום דיני המשפחה המותחים ביקורת על המהפכה הזו. גיבשנו, באמצעות עו"ד עדי כהן-בוגנים ורויטל להב ממחלקת הגישור במשרד יהודה רוה ושות', ועו"ד רות דיין וולפנר - העומדת בראש משרד המתמחה בדיני משפחה וירושה - מדרוך המסביר את השינוי שנוגע למבקשים להתגרש.

מה מטרות החוק?

לפי החוק החדש, עם הגשת הבקשה ליישוב סכסוך נקבעת לצדדים פגישה מהותית (מידע הכרות ותיאום) ביחידת הסיוע של בית המשפט לענייני משפחה, או בית הדין הרבני שאליו הוגשה הבקשה. מטרת החוק היא לסייע ליישוב בהסכמה סכסוך משפחתי בנושאים מגוונים, ביניהם: נישואים וגירושים, יחסי מזון, תביעות כספיות ורכושיות, מזונות ומזונות דור בן זוג וקטינים. מנגד, תובענות לפי חוק אמנת האג (החזרת ילדים חטופים) וענייני ירושה לא נכללים ברשימה. לאחרונה, מציינות עו"ד להב וכהן-בוגנים, בהתאם להגות חיות סגני נשיאים, תביעות בענייני אבהות תוגשנה ישירות לבתי המשפט ולא כבקשה ליישוב סכסוך.

מה שינה החוק עבור זוג שמבקש להתגרש? עורכות הדין כהן-בוגנים ולהב: "החוק החדש חושף את הציפייה

איור: גיא מורד

בני. עם הגשת הבקשה חל עיכוב הליכים של לפחות 45 יום, במהלכם האישה לא יכולה להגיש תביעות מתאימות ובקשות לסעיפים זמניים, למעט בקשות לסעד זמני לשמירת המצב הקיים ובקשה לסעד רחוף בעניין המזונות. מדובר בבקשות קצרות ותמציתיות, כשאינן פוגות במלוא התמונה העולה מכתבי התביעה, ועל כן הסעיפים שניתנים מצומצמים. הבעל, לעומת זאת, כבר קנה סמכות להגיש את תביעתו ראשון בבית הדין הרבני, במקרה שהצדדים לא יגיעו להסכמות בתקופת עיכוב ההליכים. בהקשר זה מציינות עו"ד כהן-בוגנים ולהב כי "החוק נכנס לתוקף בתקופת פגרת בתי המשפט והחגים,

עו"ד רות דיין וולפנר
צילום: איילת וילדר

העומס המוטל על יחידות הסיוע נערכת בדרך כלל ישיבה אחת בלבד, במסגרתה לא נעשה כל ניסיון לגשר על הפער. בפועל, הצדדים נדרשים להסכים מיידית לפנות לגישור חי צוני, או מוחתמים על טופס הודעה על העדר הסכמה להמשך ההליך ליישוב סכסוך. בהעדר הצלחה להביא להסכמות בפגישה הראשונה נשלחים בני הזוג אחר כבוד לניהול הליכים משפטיים, אלא אם כן הם מסכימים ביניהם לפנות לגישור פרטי חיצוני.

עוד מציינת עו"ד דיין וולפנר: "משמעות המהפכה היא שינוי מהותי בכל דרך ניהול הליכי הגירושים בישראל. המטרה הייתה להפחית בהליכים, אולם בפועל בחודשים שחלפו מאז חקיקתו נראה כי החוק הפך את הגישה לערכאות לקלה מאוד, ושינה לחלוטין את כללי המשחק בכל הנוגע למרוץ הסמכויות בין בית הדין ובית המשפט לענייני משפחה. לדוגמה - שון, בעלה של ג'ואנה, עזב את הבית והגביל את החשבון המשותף. היא מצויה במצוקה כלכלית קשה וצריכה לכלכל את שלושת ילדיה הקטנים ממשכורתה הנמוכה. עם עזיבתו רוקן שון את הבית מכל הפריטים החשובים לה, כולל תכשיטים ומסמכים. בנוסף, הוא הגיש בקשה ליישוב סכסוך בבית הדין הרבני

בור הרלוונטי למגוון אלטרנטיבות לפתרון הסכסוך, בבחינת מתן עזרה ראשונה, כדי לקבל החלטה לא פזיזה באשר לאופן ניהול הסכסוך והיקפו תוך שמירה על טובת הילדים ואחיות המשפחה. כיום, פתיחת הליך בענייני משפחה נעשית באמצעות הגשת בקשה ליישוב סכסוך לבית משפט או לבית הדין. במסגרת הבקשה מקבלים הצדדים זימון לפגישה ראשונה ביחידת הסיוע, הנותנת מענה טיפולי וייעוץ ראשוני למגיש הבקשה. יחידת הסיוע פועלת באמצעות צוות צוות בין-מקצועי המורכב בין היתר מעובדים סוציאליים, עורכי דין ומגשרים, והיא גוף אובייקטיבי הפועל תחת חיסיון תוך שמירה על כללי אתיקה מקצועית.

"בעבר, שיקולים זרים הנחו את הצדדים כיצד לנהל את התיק ובאיזו ערכאה (בית משפט או בית דין), לא בהכרח בראי טובת הצדדים, בין היתר לאור מרוץ הסמכויות. החוק החדש נועד לתת לצדדים שהות לצורך הערכת מצבם ומידע אובייקטיבי טרם קבלת החלטות משמעותיות העשויות להשפיע עליהם ועל הסובבים אותם. יחד עם זאת, ניתן להגיש בקשות לסעדים זמניים כדי לתת מענה מיידי למצבי מצוקה, לרבות בענייני קטינים, כספים, צווי מגינה, ועוד". אולם, לדברי עו"ד רות דיין וולפנר, אל מול הכוונות הטובות של החוק עומדת המציאות האכזרית. "עקב

עו"ד רות דיין וולפנר: "אל מול הכוונות הטובות של החוק עומדת המציאות האכזרית. עקב העומס נערכת בדרך כלל רק ישיבה אחת ביחידת הסיוע"

ולכן מוקדם מדי להסיק מסקנות בהתייחס להשלכות. החוק גם אינו משנה את מרוץ הסמכויות. כיום, כפי שהיה נהוג בעבר, הצד שנקט ראשון בהליך קובע הלכה למעשה את הערכאה שבה הוא בוחר לרוץ. האם חובה להשתתף בפגישות ביחידת הסיוע?

עו"ד כהן-בוגנים ולהב: "בפגישה הראשונה, שהיא פגישה מהותית, ההשתתפות חובה ותוקפה כזימון לדיון בבית משפט. עם זאת, הצדדים ו/או יחידת הסיוע יכולים לבקש להפסיק את המפגשים, ואז יוצר החוק החדש מנגנון עיכוב הליכים המאפשר לצדדים לכלכל את צעדיהם בהתייחס לאופן המשך ניהול ההליך. לגופו של עניין, הפגישות כוללות מתן מידע על ההליכים המשפטיים ועל ההשלכות של גירושין, ובכלל זה השלכות כלכליות, רגשיות וחברתיות; מתן מידע על הדרכים העומדות בפניהם לסיום הסכסוך, לרבות גישור, טיפול משפחתי או זוגי; הערכת הצרכים והרצונות של הצדדים וטובת הילדים וקביעת הסעיפים זמניים בהסכמה. בהמשך, ככל שהצדדים מביעים את רצונם לגבש הסכמות ניתנת להם האפשרות להגיש בקשה לבית המשפט ליישוב סכסוך באי כוחם. לרשות הצדדים רשימת מגשרים ביחידת הסיוע. ככל שהצדדים בוחרים להמשיך את ההליך ההסכמי/גישורי מחוץ לכתלי היחידה, תינתן להם השהות למיצוי ההסכם."

האם הפגישות עולות כסף? כהן-בוגנים ולהב: "לא, אבל הליך הבקשה ליישוב סכסוך כרוך בתשלום אגרה סמלית של 100 שקל. ניתן להגיע לפגישות עם עורך דין החל מהפגישה השנייה". מה היתרונות בניהול הליך גירושין שים במסגרת גישור? לדברי עו"ד דיין וולפנר, "במסגרת גישור ניתן לחסוך הליכים משפטיים ארוכים ויקרים, וכן כאב רב וסבל לבני הזוג וילדיהם, להגיע לפתרונות יצירתיים שאינם בהכרח ישימים בהליך משפטי, ולהיגוע להסכם המקנה ודאות וביטחון. האבסורד הוא שגם טרם החוק מי שהסכים לפנות לגישור עשה זאת ללא עזרת המחוקק, ומי שלא היה בשל לכך - ממילא החוק לא 'עוד' לו לעשות זאת. כדי שהליך גישור יהיה אפקטיבי ויביא בסופו להסכם, נדרשים שני בני הזוג להיות מוכנים לכך רגשית ונפשית".